

धनादेश संकलन धोरण

व्याप्ती: डीबीएस बँक इंडिया शाखा (eLVB शाखांसह).

जारीकर्ता: GTS आणि T&O

आवृत्ती: 2.0

सर्व हक्क राखीव.

अधिकृत प्रकाशनाशिवाय या दस्तऐवजाचा कोणताही भाग डीबीएस ग्रुपच्या बाहेर कोणत्याही स्वरूपात पुनरुत्पादित केला जाऊ शकत नाही.

1 परिचय आणि मार्गदर्शक तत्व

बँकेचे धनादेश संकलन धोरण आमच्या ग्राहकांना सर्वोत्कृष्ट दर्जेदार सेवा देण्यासाठी आणि कामगिरीसाठी उच्च मापदंड सेट करण्यासाठी चालू असलेल्या प्रयत्नांना प्रतिबिंबित करते. हे धोरण ग्राहकांशी वागण्यात पारदर्शकता आणि निष्पक्षता या तत्वांवर आधारित आहे. आम्ही आमच्या ग्राहकांना जलद संकलन सेवा प्रदान करण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर वाढवण्यासाठी वचनबद्ध आहोत. या पॉलिसी दस्तऐवजात खालील बाबींचा समावेश आहे:

- भारतातील आणि परदेशातील केंद्रांवर देय धनादेश आणि इतर साधनांचे संकलन.
- धनादेश संकलनासाठी वेळेच्या नियमाबाबत आमची वचनबद्धता
- ज्या प्रकरणांमध्ये आउटस्टेशन इन्स्ट्रुमेंट्सच्या/ स्थानिक चेक रकमेची वसुली करण्यात वेळेच्या नियमापेक्षा जास्त विलंब होत असेल अशा प्रकरणांमध्ये व्याजाचा भरणा
- ट्रान्झिटमध्ये हरवलेल्या संकलन साधनांशी व्यवहार करणे

हे धोरण सर्व DBIL शाखांसाठी (पूर्वीच्या लक्ष्मी विलास बँक / eLVB शाखांसह) लागू आहे. चेक कलेक्शन पॉलिसीची (सीसीपी) प्रत ग्राहकाला विनंती केल्यावर उपलब्ध करून दिली जाईल. या व्यतिरिक्त, CCP बँकेच्या वेबसाइटवर प्रदर्शित केला जाईल आणि शाखेच्या सूचना फलकावर उपलब्ध करून दिला जाईल.

2 धोरण

संकलनाची व्यवस्था

हे नोंद घ्यावे की खातेदाराचे धनादेश फक्त खातेधारकाच्या खात्यात जमा केले जातील आणि कोणत्याही तृतीय-पक्षाच्या खात्यात जमा केले जाणार नाहीत.

लोकल चेक कलेक्शन

सर्व सीटीएस कंप्लायंट चेक आणि इतर निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स जे ग्रिड सिस्टम अंतर्गत देय आहेत ते केंद्रात प्रचलित क्लिअरिंग सिस्टमद्वारे सादर केले जातील. आमच्या शाखा काउंटरवर आठवड्याच्या दिवशी आणि कामकाजाच्या शनिवारी शाखेच्या वेळेत जमा केलेले धनादेश त्याच दिवशी क्लिअरिंगसाठी सादर केले जातील आणि कट ऑफ वेळेनंतर जमा केलेले चेक/इन्स्ट्रुमेंट्स पुढील कामकाजाच्या दिवसाच्या क्लिअरिंग सायकलमध्ये सादर केले जातील. पॉलिसी म्हणून, ज्या दिवशी क्लिअरिंग सेटलमेंट होते त्याच दिवशी बँक ग्राहकाच्या खात्यात क्रेडिट देईल (म्हणजे, चेक/इन्स्ट्रुमेंट क्लिअरिंगमध्ये सादरीकरणाचा पुढील कामकाजाचा दिवस).

धनादेश / साधनांमध्ये काही विसंगती आढळल्यास वरील कालमर्यादा लागू होणार नाही. चेक/इन्स्ट्रुमेंट्स स्वीकारण्यासाठी शाखा कट ऑफ वेळा आणि केंद्रांची यादी डीबीएस शाखांमधून मिळवता येते.

सीटीएस स्थानांवर सादर केलेली नॉन-सीटीएस उपकरणे नॉन-सीटीएस चेक जमा करण्यासाठी इतर कोणत्याही माध्यमांचा वापर करून संकलनासाठी पाठवली जातील. तथापि, सीटीएस क्लिअरिंग अंतर्गत नॉन-सीटीएस उपकरणांसाठी वेगळे सत्र असणार नाही. सर्व बँकांना सूचित करण्यात आले आहे की त्यांनी ग्राहकांना दिलेले सर्व

नॉन-सीटीएस धनादेश काढण्यासाठी सर्व प्रयत्न करावेत जेणेकरून ते टप्प्याटप्प्याने बंद केले जातील आणि ग्राहकांनी फक्त CTS-2010 चेकच वापरावेत. RBI ने देखील बँकांना त्यांच्या सर्व शाखांनी संबंधित ग्रिड अंतर्गत इमेज-आधारित CTS मध्ये सहभागी होण्याची खात्री करणे अनिवार्य केले आहे.

आमच्या बँकेच्या स्वतःच्या शाखांवर काढलेल्या स्थानिक धनादेशांच्या संकलनाच्या वेळा (ट्रान्सफर चेक) – बँकेच्या काउंटरवर जमा केलेले असे सर्व धनादेश त्याच दिवशी जमा केले जातील.

आउटस्टेशन चेक संग्रह

धनादेश, जे स्थानिक पातळीवर गोळा केले जाऊ शकत नाहीत, असे CTS अनुपालन धनादेश दुसऱ्या ग्रिडद्वारे क्लिअरिंगसाठी सादर केले जातील जेथे ते भाग घेतात (ठेव करण्याच्या ठिकाणापेक्षा वेगळे), उदाहरणार्थ सहकारी बँका ज्या सहभागी होतात फक्त एका विशिष्ट CTS ग्रिडमध्ये. कोणत्याही नॉन-सीटीएस अनुपालन धनादेशांसाठी, ते त्या केंद्रांवरील बँकेच्या शाखांद्वारे संकलनासाठी पाठवले जातील. सीटीएस-अनुपालक आउटस्टेशन चेकसाठी क्रेडिट 2 कामकाजाच्या दिवसांमध्ये प्रदान केले जाईल.

शाखेत लागू असलेल्या कट-ऑफ वेळेत चेक 0 व्या दिवशी जमा केले जातात असे गृहीत धरून क्रेडिट व्यवस्था दिली जाते. कट-ऑफनंतर प्राप्त झालेल्या धनादेशांसाठी, पुढील कामकाजाचा दिवस दिवस 0 मानला जाईल.

जर सीटीएस क्लिअरिंगमध्ये सहभागी नसलेल्या बँकेवर धनादेश काढला गेला असेल, तर धनादेश संकलनाच्या आधारावर ड्रॉई बँकेकडे पाठवला जाईल. अशा धनादेशांचे श्रेय सामान्यतः 10 कार्य दिवसांच्या आत प्राप्त होते.

चेक स्वीकारण्यासाठी शाखा कट ऑफ वेळा आणि केंद्रांची यादी डीबीएस शाखांमधून मिळू शकते.

परकीय चलन चेक कलेक्शन

बँक डीबीएस शाखांच्या नियुक्त काउंटरवर ग्राहकांकडून विदेशी चलन चेक प्राप्त करेल. असे धनादेश कॅश लेटर व्यवस्थेअंतर्गत जमा करण्यासाठी संबंधित करस्पॉन्डंट बँकांच्या मुंबई कार्यालयात पाठवले जातील. नॉस्ट्रोमध्ये क्रेडिट पाहिल्यानंतर, खाली नमूद केलेल्या चलनांनुसार ग्राहकांच्या खात्यात क्रेडिट (स्पष्ट निधीच्या आधारावर) दिले जाईल -

- USD साठी: जर चेक NY (न्यूयॉर्क) शहरात काढला असेल तर नोस्ट्रोमध्ये क्रेडिट तारखेपासून 14th दिवसापर्यंत, क्लिंग कालावधी नंतर. जर चेक NY शहराबाहेर काढला असेल तर नोस्ट्रोमध्ये क्रेडिट तारखेपासून 21 व्या दिवशी, क्लिंग कालावधीनंतर.
- SGD साठी: आमच्या Nostro मध्ये क्रेडिट तारखेपासून पुढील कामकाजाचा दिवसापर्यंत.
- GBP साठी: आमच्या Nostro मधील क्रेडिट तारखेपासून पुढील कामकाजाचा दिवसापर्यंत.
- इतर चलनांसाठी: आमच्या Nostro मध्ये क्रेडिट तारखेपासून पुढील कामकाजाचा दिवस जर क्रेडिट स्पष्ट निधीच्या आधारावर असेल.

जर साधित कॅलेंडर दिवस भारतात सुट्टी असेल, तर पुढील कामकाजाचा दिवस (शनिवार वगळता) अंतिम क्रेडिट दिवस म्हणून घेतला जाईल. कोणत्याही कारणास्तव चेक नंतर परत आल्यास, ग्राहकांच्या खात्यातून समतुल्य FCY रक्कम डेबिट केली जाईल. वर नमूद केलेल्या देय तारखांपेक्षा ग्राहकांच्या खात्यात जमा होण्यास उशीर झाल्यास, विलंबाच्या कालावधीसाठी प्रचलित डोमेस्टिक सेव्हिंग्ज बँकेच्या व्याजदरानुसार भरपाई दिली जाईल. डीबीएस इंडियाच्या ग्राहकांसाठी FCY धनादेश क्लिअर केले जातात, तथापि एक गोळा करणारी बँक म्हणून डीबीएस इंडिया देखील डीबीएस सिंगापुरने जारी केलेले SGD ड्राफ्ट क्लिअर करते.

विलंबित कलेक्शनसाठी व्याज पेमेंट

डीबीएस बँक आपल्या ग्राहकांना वर नमूद केलेल्या कालावधीच्या विलंबाच्या कालावधीसाठी विलंबित क्रेडिटवर व्याज देईल. बँकेच्या नुकसानभरपाई धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार ग्राहकाकडून कोणत्याही दाव्या शिवाय विलंबाच्या कालावधीसाठी भरपाई दिली जाईल.

आउटस्टेशन क्लिअरिंगसाठी स्वीकारलेल्या चेकसाठी तत्काळ क्रेडिट

नॉन-सीटीएस कंप्लायंट चेकसाठी जे कोणत्याही सीटीएस गिडद्वारे सीटीएस क्लिअरिंगसाठी पाठवले जाऊ शकत नाहीत, डीबीएस बँक आउटस्टेशन चेकसाठी 15,000/- च्या एकूण मूल्यापर्यंत त्वरित क्रेडिटची सुविधा प्रदान करण्याचा विचार करेल. वैयक्तिक खातेधारकांना, ही सुविधा अशा ग्राहकांना प्रदान केली जाईल ज्यांचे बँकेत खाते 1 वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी आहे आणि त्यांनी बँकेच्या केवायसी नियमांचे पालन केले आहे. ग्राहकाने केलेल्या विशिष्ट विनंतीवरच तत्काळ क्रेडिटची सुविधा दिली जाईल. डीबीएस बँक निर्धारित केल्यानुसार शुल्क वसूल करेल आणि बँकेकडून प्रत्यक्ष निधी मिळेपर्यंत तत्काळ क्रेडिट सुविधेसाठी सीमांत किमतीच्या कर्ज दराने (1 महिना) व्याज आकारेल. डीबीएस बँक संबंधित कॉर्पोरेट ग्राहकांशी कराराप्रमाणे कॉर्पोरेट ग्राहकांना आउटस्टेशन चेकसाठी तत्काळ क्रेडिटची सुविधा प्रदान करण्याचा विचार करेल.

धनादेशाचा अनादर / परतावा

जमा करण्यासाठी पाठवलेला चेक ज्यासाठी बँकेने तत्काळ क्रेडिट प्रदान केले होते ते न चुकता परत केले असल्यास, लागू शुल्क आणि त्याचे व्याज वसूल करण्याव्यतिरिक्त चेकचे मूल्य ताबडतोब खात्यात डेबिट केले जाईल. वरील व्यवस्था बँकेकडे विशिष्ट रोख व्यवस्थापन सुविधांचा लाभ घेणाऱ्या ग्राहकांव्यतिरिक्त सर्व ग्राहकांच्या चेक ठेवींसाठी लागू असेल. अनादर केलेली उपकरणे 24 तासांच्या आत कोणत्याही परिस्थितीत विलंब न करता ग्राहकांना त्वरित परत / पाठवली जातात. पुढे,

1. जमा करण्यासाठी पाठवलेला चेक ज्यासाठी बँकेने तत्काळ क्रेडिट प्रदान केले होते ते न भरलेले परत केले असल्यास, चेकचे मूल्य खात्यात त्वरित डेबिट केले जाईल. बँकेचा निधी नसलेल्या कालावधीसाठी बँक क्लीन अँडव्हान्स दराने व्याज आकारेल.
2. जर धनादेशाची रक्कम बचत बँक खात्यात जमा केली गेली आणि ती काढली गेली नाही, तर धनादेश न चुकता परत केल्यावर जमा केलेली रक्कम व्याज भरण्यास पात्र होणार नाही.
3. जर पैसे ओव्हरड्राफ्ट/कर्ज/क्रेडिट कार्ड खात्यात जमा केले गेले असतील, तर चेक असल्यास क्रेडिटच्या तारखेपासून एंटी परत करण्याच्या तारखेपर्यंत ओव्हरड्राफ्ट/कर्जावर लागू असलेल्या व्याजदरापेक्षा 2% जास्त व्याज वसूल केले जाईल. /इन्स्ट्रुमेंट बँकेचा निधी नसलेल्या मर्यादेपर्यंत न भरलेले परत केले गेले.

4. जमा करण्यासाठी पाठवलेला चेक ज्यासाठी बँकेने क्रेडिट प्रदान केले आहे ते न भरलेले परत केले असल्यास, या डेबिटमुळे खाते डेबिट बॅलन्समध्ये गेले तरीही चेकचे मूल्य ताबडतोब खात्यात डेबिट केले जाईल आणि थकबाकीची शिल्लक कोणतीही मानली जाईल. इतर स्वच्छ ओव्हरड्राफ्ट. बँकेचा निधी नसलेल्या कालावधीसाठी बँक क्लीन अँडव्हान्स दराने व्याज आकारेल.
5. रिझर्व्ह बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वांचे योग्य प्रकारे पालन करून बँक वेळोवेळी लागू होणाऱ्या दरांवर "चेक रिटर्न चार्जस" देखील आकारेल.

ट्रान्झिटमध्ये चेक हरवलेला

चेक किंवा बँकेने जमा करण्यासाठी स्वीकारलेले एखादे साधन नंतर ट्रान्झिटमध्ये हरवले तर, बँकेने, तोटा झाल्याचे कळल्यावर, ग्राहकाला ताबडतोब कळवावे जेणेकरून खातेदार ड्राँवरला रेकॉर्ड करण्यासाठी कळवू शकेल. पेमेंट थांबवा आणि हरवलेल्या धनादेश / साधनांची रक्कम जमा न केल्यामुळे जारी केलेले इतर धनादेश अनादर होणार नाहीत याची काळजी घेऊ शकतात. चेकच्या ड्राँवरमधून डुप्लिकेट इन्स्ट्रुमेंट मिळविण्यासाठी बँक ग्राहकाला सर्व मदत करेल. क्लिअरिंग किंवा संकलनासाठी पाठवलेल्या बदली साधनासाठी बँक अतिरिक्त शुल्क आकारणार नाही. डुप्लिकेट चेक/इन्स्ट्रुमेंट्स मिळविण्यासाठी ग्राहकाला लागणाऱ्या कोणत्याही थेट आणि वाजवी शुल्कासाठी बँक ग्राहकाला संबंधित कागदोपत्री पुरावे सादर केल्यावर आणि बँकेच्या नुकसानभरपाई धोरणाच्या अनुषंगाने ते मिळविण्यात वाजवी विलंब झाल्यास व्याज भरून देईल.

पुढे, हरवलेल्या धनादेशांची / साधनांची रक्कम जमा न केल्यामुळे बँक त्याच्याद्वारे जारी केलेल्या इतर धनादेशांचा अनादर होणार नाही याची काळजी घेण्याचा प्रयत्न करेल. अशा नुकसानाची जबाबदारी खातेदारावर नसून गोळा करणाऱ्या बँकरवर असते.

फोर्स मॅज्योर

फोर्स मॅज्योर इव्हेंट म्हणजे देवाची कृत्ये, पूर, दुष्काळ, भूकंप किंवा इतर नैसर्गिक आपत्ती किंवा स्थिती, आपत्ती, महामारी किंवा साथीचा रोग, दहशतवादी हल्ला, युद्ध किंवा दंगली, आण्विक, रासायनिक किंवा जैविक दूषितता, औद्योगिक क्रिया, वीज अपयश, संगणक बिघाड. किंवा तोडफोड, आणि इमारती कोसळणे, आग, स्फोट किंवा अपघात किंवा अशा इतर कृत्ये जे बँकेच्या वाजवी नियंत्रणाबाहेर आहेत.

जोपर्यंत फोर्स मॅज्योर इव्हेंट किंवा परिस्थिती कार्यप्रदर्शन अशक्य करते तोपर्यंत बँकेच्या दायित्वांची कामगिरी निलंबित राहिल. सर्वोत्तम प्रयत्नांच्या आधारावर, फोर्स मॅज्योर इव्हेंटचे परिणाम कमी करण्यासाठी बँक वाजवी कारवाई(ने) करण्यास वचनबद्ध आहे. कोणतीही औद्योगिक कारवाई, वीज बिघाड, संगणक बिघाड किंवा तोडफोड झाल्यास, बँक तिच्या सेवांच्या तरतूदीतील विलंब कमी करण्यासाठी वाजवी पावले उचलेल आणि ग्राहकांना अखंड सेवा देण्याचा प्रयत्न करेल.

3 शासन

3.1 मालकी आणि मंजूरी प्राधिकरण

DBS Bank India Ltd. (DBIL) ही सिंगापूरमध्ये मुख्यालय असलेल्या DBS Bank Ltd (DBL) ची पूर्ण मालकीची उपकंपनी (WOS) आहे. सर्वोत्कृष्ट पद्धती सामायिक करण्याच्या बाबतीत DBIL समूहाच्या किमान स्वीकृती नियमाचे पालन केले जात आहे याची खात्री करण्यासाठी जटिल, दीर्घ कालावधीचे, मोठे किंवा महत्वाचे व्यवहार करताना DBL चा अनुभव आणि कौशल्य यावर आधारित आहे.

हे धोरण जारीकर्त्याच्या मालकीचे असेल आणि बँकेच्या मंडळाने मंजूर केले असेल.

3.2 विचलन

कोणतेही विचलन, कोणत्याही परिशिष्टासह, जर असेल तर, अपवादात्मक आधारावर असेल आणि जारीकर्त्याद्वारे दस्तऐवजीकरण केले जावे आणि बँकेच्या मंडळाने मंजूर केले पाहिजे. कोणतेही बदल जे तात्विक नसतात, परंतु आनुषंगिक किंवा प्रशासकीय स्वरूपाचे असतात, त्यांना मंजूरी देणाऱ्या अधिकाऱ्याकडून साइन-ऑफची आवश्यकता नसते. कॉर्पोरेट ग्राहकांसाठी चेक कलेक्शन ही सेवा ऑफर करताना कॉर्पोरेट ग्राहकांशी मान्य केलेल्या अटीनुसार असेल.

3.3 पुनरावलोकन

या धोरणाचे वार्षिक आधारावर पुनरावलोकन (तीन महिन्यांपर्यंतच्या वाढीव कालावधीसह) किंवा सतत प्रासंगिकता सुनिश्चित करण्यासाठी भौतिक बदल आवश्यक/ योग्य असतील तेव्हा करा.

परिशिष्ट 1

विचलनांची नोंद

प्रभावी तारीख	विभाग	द्वारे अनुमोदित आणि पृष्ठांकन तारीख	मंजूर करणारा आणि मंजूरी तारीख	विचलन वर्णन	विचलनाचे कारण
dd mm YYYY	या दस्तऐवजातील विभाग जेथे विचलन होते	विचलनासाठी अर्ज केलेल्या युनिट/फंक्शन च्या गट/देश प्रमुखाद्वारे मान्यता शिफारशी तारीख: dd mm YYYY	विचलनासाठी दस्तऐवज मालकाची मंजूरी मंजूरी तारीख: dd mm YYYY	हे विभागात लागू केलेल्या विचलनाचे वर्णन करते	हे विचलनाची कारणे स्पष्ट करते
-	-	-	-	-	-

परिशिष्ट 2

आवृत्ती इतिहास

आवृत्ती	जारी करण्याची तारीख	मुख्य बदलावांचा सारांश
1.0	मे 2019	पहिला अंक (पूर्ण मालकीची उपकंपनी म्हणून डीबीएस इंडियाचा समावेश केल्यानंतर)
2.0	फेब्रुवारी 2022	सर्व DBIL शाखांना धोरण लागू करण्यासाठी शाखांच्या सूचीचा संदर्भ काढून टाकण्यात आला आहे. सध्याचे चेक क्लिअरिंग प्रतिबिंबित करण्यासाठी भाषा अपडेट केली गेली आहे जिथे बहुतांश बँका CTS क्लिअरिंगमध्ये भाग घेतात.

